

Tracy Metz

Dialoog in de stad

In haar statige kantoor annex woonhuis op de Amsterdamse Herengracht spreken we met Tracy Metz. Als journalist en programmamaker van Stadsleven, een maandelijkse talkshow in De Balie, bespreekt ze actuele en relevante thema's in de stad met haar gasten vanuit een beschouwend perspectief. Dit doet ze ook regelmatig door mensen uit te nodigen voor StadsSalon, waarbij ze haar eigen huiskamer ombouwt tot een heuse ouderwetse salon. Wat beweegt deze vrouw die ruim dertig jaar geleden kwam overwaaien uit Californië?

Kun je iets vertellen over je achtergrond?

“Ik woonde in Los Angeles tot ik mijn studies Frans en Spaans had afgerond. Toen was het de hoogste tijd om naar Europa te vertrekken, om mijn talenkennis in de praktijk te brengen. Met de gedachte dat ik Frankrijk en Spanje toch wel zou bezoeken, besloot ik te kijken naar andere bestemmingen. Het goedkoopst was op dat moment een ticket naar Amsterdam.

Eenmaal in Amsterdam aangekomen was ik blij verrast door zoveel geschiedenis om me heen en zoveel levendigheid op straat. In Los Angeles heeft iedereen een auto, de stad is zeer uitgestrekt. Iedereen zoeft maar rond in zijn eigen capsule, een straatleven bestaat er nauwelijks. De sociale dynamiek in de stad is dus ook compleet anders. Tot je zestiende en tot je een rijbewijs hebt, ben je altijd onder ouderlijk toezicht. Ik heb het altijd vervelend gevonden dat ik als kind steeds moest wachten tot een volwassene me op kwam halen.

In Amsterdam kwam ik ineens zomaar bekenden tegen. Kinderen springen hier zelf op de fiets, tram of trein. Ze hebben hier opties die ik nooit kende. Ik vond het stedelijk leven en het gemak waarmee mensen zo dicht op elkaar leefden fantastisch. Mijn verwondering heeft er voor gezorgd dat ik hier een aantal jaar ben blijven hangen tot ik in 1978 voor een grote reis naar Azië vertrok. Toen ik na twee jaar terugkwam, werd het tijd om iets te gaan doen met mijn leven. Ik gaf Engelse les en een van mijn leerlingen introduceerde mij bij de hoofdredacteur van het Parool. Die gaf me een leerlingcontract voor een half jaar. Wat ik zo fijn vind aan dit vak: je kan overal naartoe, je kan impertinente vragen stellen, je vertelt je verhalen aan de wereld en je krijgt ook nog een beetje betaald. Op mijn eerste dag als journalist reden er tanks door de Vondelstraat, ingezet door het stadsbestuur vanwege de krakersrellen die zich op dat moment op hun hoogtepunt bevonden in Amsterdam. Na deze eerste dag heb ik altijd het gevoel gehouden: ik ben erbij.

Enkele jaren later organiseerde het Parool een architectuurprijsvraag, met een internationale jury. Voor een reportage trok ik twee dagen op met Gert Bekaert, een internationale architectuurcriticus. Hij liet mij inzien dat de gebouwde wereld om ons heen een heleboel mooie achterliggende verhalen kent. Ik vond dat zeer interessant. Wat voor invloed heeft de fysieke omgeving op het leven dat je leidt? Terugkijkend heeft deze fascinatie een grote invloed gehad op mijn werk.”

Marie Krop en Mirjam van Es

Kan je iets vertellen over wat je op dit moment doet?

“Drie jaar geleden ben ik uit vaste dienst getreden bij de krant. Ik vond het na zesentwintig jaar en een hoop veranderingen genoeg geweest. Ik schrijf nu nog steeds op zelfstandige basis voor het NRC, de Groene Amsterdammer en het Amerikaanse tijdschrift *Architectural Record*. Twee jaar geleden werd ik directeur van het John Adams Institute, dat Amerikaanse *bright minds* naar Nederland brengt. Daarnaast ben ik nu al voor het vier jaar bezig met mijn eigen live talkshow, *Stadsleven*, elke maand in De Balie in Amsterdam.

Tegenwoordig leeft meer dan de helft van de mensen in de stad. Verhoudingsgewijs worden dat er nog steeds meer. Het stedelijke leven is dus over de hele wereld een actueel onderwerp. In mijn talkshow hebben we een focus op Amsterdam, omdat dit nu eenmaal de stad is waar we ons bevinden en waar onze bezoekers vandaan komen. We kiezen actuele onderwerpen. In januari hebben we het bijvoorbeeld gehad over rampspoed in steden en hoe daarmee wordt omgegaan. Steden hebben met nogal wat rampspoed te maken; denk aan overstromingen, terrorisme, cybercrime, maar ook plagen uit het verleden zoals cholera.

Ik kies mijn onderwerpen vanuit mijn fascinatie voor wat er om mij heen gebeurt. Vanuit mijn journalistieke achtergrond duik ik er vervolgens in. Bijvoorbeeld voor de talkshow over rampspoed realiseerde ik me dat water een terugkerend thema is. Maar zijn we eigenlijk wel goed beschermd tegen overstromingen? Niet dus. De vraag is, in hoeverre kun je je voorbereiden op het ondenkbare? Wie had er kunnen bedenken dat er in Parijs een man met een machinegeweer uit een auto zou stappen en in het wilde weg zou gaan schieten op mensen op een terras? Op de dreiging van overstromingen kun je je echter wel degelijk voor bereiden. De vraag is alleen tegen welke kosten en moeite?”

Tracy Metz (foto: Daniel Cohen)

Kun je na 35 jaar in Nederland nog met dezelfde verbazing kijken naar hoe de dingen in Nederland geregeld zijn?

“In zeker mate wel. Ik ben hier natuurlijk niet opgegroeid en dat blijft wel bepalend voor je onbewuste aannames. In Amerika denkt men heel anders over de rol van de overheid. Er heerst veel wantrouwen. Veel Amerikanen vinden dat de overheid zich niet mag bemoeien met privélevens. Ik heb me er als Nederlander over verbaasd dat er zulk groot verzet was tegen de invoering van de verplichte ziektekostenverzekering, ObamaCare. Verzekeren vindt men niet verkeerd, maar de overheid moet het niet verplichten. Dat wil men voor zichzelf uitmaken.

Ook de grootte van het land en de interne tegenstellingen spelen hierin een rol. Stel je voor, in Arizona hebben ze last van grote droogte, waarom moeten zij meebetalen aan de dijken voor het arme, corrupte New Orleans? Voorzieningen die vanuit een overkoepelende overheid geregeld moeten worden, zijn hierdoor moeilijk te realiseren. Resultaat was dat de dijken in New Orleans waren berekend op stormen die statistisch eens in de honderd jaar voorkomen. Ter vergelijking, in Nederland zijn de dijken over het algemeen berekend op stormen die statistisch eens in de tienduizend jaar voorkomen.”

In Amsterdam worden steeds meer debatten en gesprekken georganiseerd over de stad, wat vind je van die ontwikkeling?

“Ik ben er ontzettend blij mee. Er heeft zich een enorme kentering voorgedaan. Toen ik begon met schrijven was architectuur nog slechts een vakgesprek, terwijl betaalbaarheid, leegstand en dergelijke thema’s ons allemaal raken. Bij Pakhuis de Zwijger kun je tegenwoordig elke avond meerdere programma’s bezoeken, maar ook over de misstanden bij woningcorporaties, betaalbaarheid van woningen en sociale initiatieven wordt nu veel meer een publiek gesprek gevoerd. Het laat zien hoe betrokken men is bij zijn eigen stad. En er zijn natuurlijk ook allemaal nieuwe onderwerpen actueel geworden, zoals de circulaire economie, tijdelijk gebruik van leegstaand vastgoed en de deeleconomie.

Door de crisis is de verhouding tussen burger en overheid veranderd. Door deze bijeenkomsten bij te wonen kan de overheid in contact komen met geïnteresseerde burgers en uitvinden wat haar nieuwe rol is. Enerzijds geeft de overheid nog steeds de bouwvergunningen af en neemt dus de uiteindelijke beslissing, anderzijds gaat er aan die uiteindelijke beslissing een heel traject vooraf waarin het mandaat van de overheid minder vanzelfsprekend is geworden. Burgers zijn de gaten die door de crisis zijn ontstaan zelf gaan invullen en

worden hierbij gesterkt door de ontwikkelingen op technologisch en digitaal vlak, die dit allemaal steeds makkelijker maken. Er zijn betrokken ambtenaren, die deze ontwikkelingen proberen te volgen en ondersteunen, maar er zijn ook ambtenaren die zich alleen maar bedreigd voelen en alleen maar op de rem trappen. Het is daarom belangrijk om het gesprek met elkaar te voeren.”

Wat is volgens jou het grootste gemis in Amsterdam momenteel?

“We beginnen er steeds meer last van te krijgen dat de stad zo populair is geworden. Het wordt steeds lastiger een betaalbare woning te vinden. Toen ik hier kwam waren de panden aan de grachten aan het verkrotten en stonden voor een prikkie te koop. Gezinnen verlangden naar een woning in Purmerend of het Gooi. Tegenwoordig willen gezinnen weer graag in de stad blijven, maar het ontbreekt aan woningen die voldoen aan hun behoeften. Er heeft een kentering plaatsgevonden, en die kentering kan ook weer de andere kant op plaatsvinden. Ik vind daarom dat Amsterdam verder vooruit moet kijken en zich moet afvragen wat er nodig is om de stad voor iedereen toegankelijk te houden. Hierbij spelen ook vragen een rol zoals hoe je omgaat met groepen die het financieel minder goed getroffen hebben of vluchtelingen. De Nederlandse samenleving is behoorlijk gesloten. Het is niet gemakkelijk om je hier te vestigen. Zelfs als je Nederlands spreekt, is het lastig om een plekje te vinden in het old boys network. Men kent elkaar van school, van een eerdere baan of een eerdere relatie. Hierdoor is het zelfs voor iemand uit Limburg al lastig om zich in Amsterdam te vestigen. Om mensen te helpen zou Amsterdam meer visie moeten hebben op de komende twintig tot vijftwintig jaar. Ongelijkheid is eigenlijk in alle succesvolle steden een enorm toenemend probleem.”

Is er nog iets waarvan jij vindt dat de overheid of de gemeente Amsterdam te veel laat liggen?

“De overheid is natuurlijk gewend om te zeggen: zo gaan we het doen, maar dat gaat in steeds minder

gevallen op. Mensen gaan zelf bedenken hoe ze het willen doen. Ik denk dat de overheid toegaat naar een steeds minder bepalende rol en steeds meer een faciliterende rol gaat vervullen. Het is overigens helemaal niks nieuws wat ik nu zeg. Maar hoe dat er dan in de praktijk uit gaat zien...

Ik zou willen dat onze overheid toe ging naar een houding van ja mits. Goed idee, gaan we proberen en als het niet werkt doen we het niet meer. Er zijn zoveel initiatieven van mensen die in de stad wonen en die de stad kennen en van alles willen. Dat geldt ook voor tijdelijk gebruik, er staat zoveel leeg, zeg dan oké leuk, nieuw gebruik mits. Mits je binnen de grenzen van de wet blijft, mits je geen overlast voor de burens geeft. Je wilt wel dingen die passen binnen het leven van de stad. Daar moet je een breed kader voor maken en binnen dat kader moet je veel meer faciliteren.”

Zie jij een rol voor de talkshow Stadsleven voor het geven van energie aan initiatieven? Rond Stadsleven hangt natuurlijk een netwerk van contacten. Denk jij dat Stadsleven daar een verbindende rol in speelt? “Dat zou meer kunnen als ik daar tijd en geld voor had want Stadsleven heeft nul ondersteuning. Ik betaal het allemaal zelf. Wat ik heel leuk zou vinden, als ik meer tijd en middelen had, is wat het tv-programma Tegenlicht doet, met een meet-up na de uitzending. Iedereen heeft naar het programma gekeken en dan is er een bijeenkomst waarbij mensen zelf dingen gaan doen en erover praten. Het zou ook goed zijn wanneer we een contactmogelijkheid onderling hadden van mensen die naar Stadsleven komen.

Tijdens het Nederlandse voorzitterschap van de EU heb ik ook een ander project voor de Openbare Bibliotheek Amsterdam, HEYU! Urbans. In deze talkshow bespreek ik hot topics in zes Europese steden: Londen over de woningmarkt die is overgenomen door grote mondiale investeerders, Athene en de invloed van de crisis op de stad die ook

tot nieuwe samenwerkingsverbanden leidt, Tallinn die wat betreft digitalisering in de samenleving voorloopt, Barcelona over toerisme en Istanbul als poort naar Europa voor vluchtelingen. De zesde stad is Amsterdam, waarbij ik al deze thema's met onze eigen burgemeester bespreek en wat ze betekenen voor Amsterdam. De serie loopt van januari tot juni 2016.”

Marie Krop (marie_krop@hotmail.com) is trainee Beleid Gebiedsontwikkeling & Grond bij de Provincie Noord-Holland en Mirjam van Es (mirjamvanes@msn.com) is assistent projectmanager bij de Gemeente Amsterdam. Beide zijn redacteur van Rooilijn.